

## **Závěrečná zpráva o výsledku šetření**

### **ve věci podnětu ods. A.**

#### **A. Obsah podnětu**

Na veřejného ochránce práv se obrátil ods. A., nar. xxx. Jeho stížnost směřovala proti přemístění z Vazební věznice Olomouc do Věznice Kynšperk nad Ohří, a to poté, co bylo prokázáno, že odsouzený na vnějším pracovišti používal mobilní telefon.

Stěžovatel argumentuje tím, že byl přemístěn do věznice vzdálené zhruba 400 km od jeho rodiny (bydliště v Olomouci), nadto rok před plánovaným koncem vězení. Je tak de facto znemožněn kontakt s rodinou. V kynšperské věznici je rovněž znemožněno jeho pracovní zařazení, čímž se prakticky eliminovala možnost odsouzeného platit dluhy a výživné na své dvě děti. Odsouzený dále uvedl, že v olomoucké věznici byl kladně hodnocen po celou dobu pobytu.

S ohledem na svou působnost jsem ve věci zahájil šetření dle § 14 zákona o veřejném ochránci práv

#### **B. Průběh šetření**

##### **(skutkové a právní okolnosti případu zjištěné během šetření)**

Pro účely šetření bylo vyžádáno vyjádření ředitele kynšperské věznice k důvodům přemístění. Z tohoto se podává, že byl stěžovatel přemístěn dne 17. 3. 2011. Podle záznamů ve vězeňském informačním systému byl stěžovatel dne 14. 3. 2011 označen ve Vazební věznici Olomouc jako nežádoucí s požadavkem co nejrychlejšího přemístění do jiné věznice. Na základě této žádosti byl stěžovatel rozhodnutím dispečera generálního ředitelství VS ČR přemístěn do Kynšperka. Dne 28. 3. 2011 si ods. A. podal žádost o přemístění do Věznice Rapotice s doporučujícím stanoviskem (s ohledem na udržení sociálních vazeb s blízkými), leč žádost byla raportickou věznicí zamítnuta z kapacitních důvodů (očekávaně).

Ve svém doplnění stěžovatel uvedl, že podal další žádost o přemístění (do Věznice Opava). Dodal, že je možné jeho přítomnost ve věznici zužítkovat, neboť se již v minulosti živil jako zedník, obkladač, malíř, sádkartonář a elektrikář. V průběhu výkonu trestu neměl žádné problémy, naopak byl několikrát kázeňsky odměněn.

Skutečností je, že odsouzený A. je zařazen do věznice typu B, plánovaný konec vězení má dne 13. 7. 2012 a o jeho přístupu k výkonu trestu svědčí např. to, že měl ve Vazební věznici Olomouc povolen volný pohyb na pracoviště mimo věznici.

Odsouzený zcela jistě používáním mobilního telefonu po dobu výkonu trestu pochybil. V tomto ohledu sám uznává kázeňský trest, jakož i snížení skupiny vnitřní diferenciací. Nicméně jako nespravedlivé vnímá přemístění do věznice na druhý konec republiky, když tímto způsobem bylo fakticky zamezeno kontaktu s rodinou, a to takřka rok před propuštěním z výkonu trestu.

Obdobným případem jsem se zabýval již v minulosti pod sp. zn. 3612/2010/VOP/MS. Šetření bylo ukončeno po konstatování pochybení tím, že dle vyjádření bývalého ředitele odboru výkonu vazby a trestu plk. Hospodky, dispečer má k dispozici údaje o trvalém bydlišti odsouzeného a rodiny (pakliže je odsouzený sám poskytl) a tyto údaje zohledňuje. Odsouzený byl po ukončení šetření přemístěn zpět do jedné z moravských věznic.

### C. Právní hodnocení

Dle ustanovení § 10 odst. 1 písm. a) vyhl. č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody: „Odsouzený se přemístí do jiné věznice na dobu nikoliv přechodnou rozhodnutím Generálního ředitelství Vězeňské služby z důvodů hodných zvláštního zřetele v zájmu zabezpečení plnění účelu výkonu trestu nebo zabezpečení plnění úkolů Vězeňské služby.“

Pomoc při udržování dostatečných kontaktů s vnějším světem ukládají vězeňské službě mimo jiné Evropská vězeňská pravidla.<sup>1</sup> Stejně tak ochránce již ve své zprávě z návštěv věznic v prosinci 2006 konstatoval, že „v zájmu nápravy odsouzeného je i jeho resocializace, jejíž nedílnou součástí je udržení a podpora rodinných, partnerských a dalších sociálních vztahů“. Důležitost podporovat kontakt s rodinou je běžnou součástí odborné literatury na téma vězeňství.<sup>2</sup> Právo na respektování rodinného života, kterým v tomto případě lze podpůrně argumentovat, je zakotveno ve většině lidskoprávních dokumentů.<sup>3</sup>

Podpůrně lze argumentovat i ustanovením § 2 odst. 1 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody: „Trest může být vykonáván jen takovým způsobem, který respektuje důstojnost osobnosti odsouzeného a omezuje škodlivé účinky zbavení svobody; tím však nesmí být ohrožena potřeba ochrany společnosti.“ Škodlivým účinkem zbavení svobody je bezpochyby i zpřetrhání či omezení rodinných vazeb.

<sup>1</sup> Pravidlo 24.5 doporučení výboru ministrů Rady Evropy č. Rec (2006) 2.

<sup>2</sup> Např.: Coyle, Andrew. A Human Rights Approach to Prison Management: Handbook for Prison Staff (2002) London: International Centre for Prison Studies. Page 95: „People who are sent to prison lose the right to free movement but retain other rights as human beings. One of the most important of these is the right to contact with their families. As well as being a right for the prisoner, it is equally a right for the family members who are not in prison. They retain the right of contact with their father or mother, son or daughter, brother or sister who has been sent to prison. Prison administrations have a responsibility to ensure that these relationships can be maintained and developed.“

<sup>3</sup> Srov. např.: čl. 12 Všeobecné deklarace lidských práv, čl. 23 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech, čl. 8 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.

## D. Závěr

**Požadavek na přemístění odsouzeného do jiné věznice je zřejmě v situaci, kdy se prokáže používání mobilního telefonu odsouzeným, důvodný. Nicméně při přemísťování odsouzených je třeba zohlednit rodinné a sociální vazby, zvláště pak u fungující rodiny, a to krátce před propuštěním z výkonu trestu, kdy by se odsouzený měl připravovat na návrat do svého sociálního prostředí.**

S ohledem na shora uvedené své šetření končím podle § 18 zákona o veřejném ochránci práv a konstatuji pochybení na straně generálního ředitelství Vězeňské služby ČR. Současně se obracím na generálního ředitele plk. PhDr. Treglera s výzvou, aby se k mým závěrům ve lhůtě 30 dnů od doručení zprávy vyjádřil. Jeho vyjádření bude podkladem pro mé závěrečné stanovisko ve věci. Pro úplnost dodávám, že je mi známa kapacitní situace českých věznic (na kterou ochránce pravidelně upozorňuje ve svých zprávách předkládaných Poslanecké sněmovně) znemožňující umísťování odsouzených co nejbližší své rodině. Nicméně a právě proto tento konkrétní případ považuji za exces.

Zprávu o výsledku šetření obdrží rovněž stěžovatel a ředitel kynšperské věznice.

JUDr. Pavel V a r v a ř o v s k ý  
veřejný ochránce práv